

Naročnina za celo leto 2 K.

Posamezna številka velja 6 vin.

Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati vnaprej. Cena oznanil je za eno stran 64 K, 1/2 strani 32 K, 1/4 strani 16 K, 1/8 strani 8 K, 1/16 strani 4 K, 1/32 strani 2 K, 1/64 strani 1 K.

Pri večkratnem oznanilu je cena posebno znižana.

Za oznanila (inserate) uredništvo in upravništvo ni odgovorno.

Uredništvo in upravništvo je v Ptuj v gledališkem poslopiju števil. 3.

Štajerc izhajajo vsaki drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj.

Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dotične številke vposlati.

Štev. 23.

V Ptuj v nedeljo dne 11. novembra 1906.

VII. letnik

Za denar...

„Za denar ti dušo svojo prodam...“
A. Askere.

Ni res, ni res in nikdar ne bode res, da je namen prvaški politiki, povzdigniti položaj slovenskega naroda in mu dati orožje v borbi za obstanek. Videli smo prvaške shode; govorniki so gromeli in poslušalci so ploskali; — ali govorniki so imeli zlate verižice na trebnu in so večerjali pečene piščance, poslušalci pa so nategnili hlačni jermen, ker je želodec krulil... Čitali smo prvaške časopise, ali lepe besede, navdušeni verzi so se izgubili, ko smo videli dejanja urednikov teh časopisov... Nikdar ni človek pošten, ki pridiga vodo in pije sam vino! Nikdar ne nespoštevamo naukov iz umazanih ust! Ali naj blagoslovimo, kar je kletve vredno? Mi smo pristaši nemške šole in pošiljamo svojo deca v nemško šolo; — prvaki pa grome proti nemški šoli, lastnega otroka pa pošiljajo tja! Mi storimo, kar učimo, — prvaki pa svare ljudi, storiti to, kar sami store. V breznačajnosti in nedoslednosti tiči jedro prvaške politike.

Zato pa ne verjemo in ne bodemo nikdar verovali, da se gre prvakom za povzdigo ljudskega položaja. Ni res in nikdar ne bode to res! Zdi se nam, da plešejo gospodje okoli zlatega teleta, kakor so plesali židje v starem testamentu... Za denar se jim gre, za denar prodajajo svojo dušo, za denar store vse! Trgovci odprejo prodajalno in prodajajo slabo blago za visoke cene; imenuje se „narodnjaka“ in „domoljuba“, da bi ljudje ne videli črtev v njegovi moki in plesnjivost njegovega blaga. Človek ki se mu ne posodi niti počenega groša, pride v

„narodno“ hranilnico, udari na prsa in pravi: „Jaz sem Slovenec, torej mi posodite toliko tisočakov“, — in kmalu je tisočake zažugal, člani hranilnice pa gledajo debelo in plačajo iz samega rodoljubja dolgove sleparjev. Kmet naloži svoj krvavo zaslužen denar v nemški šparkasi; takoj pridejo prvaki in kriče: „Ti si Slovenec, torej pridi k nam, čeprav dobiš manjše procente“, — in bedak gre in zgubi krono za krono iz samega rodoljubja. Gospodar potrebuje denarja; pri nemški šparkasi bi dobil posojilo z 5% obresti; ali prvaki ga silijo: „Pojdi k nam!“ in revež gre in plača 7% obresti, seveda zopet iz samega rodoljubja. Kmet se strega s sosedom za pasjo dlako; prvaški advokat mu pravi: „Joža, le toži Jakeca“ in drugemu pravi: „Jakca, le toži Jožeta“ in ob koncu tožbe sleče prvaški dohtar Jožetu in Jaketu sukunjo, zopet iz samega rodoljubja...

Za denar se gre! Pa naj rečejo prvaki karkoli hočejo, — res je, da se jim gre edino za lastni žep! In iz tega stališča so pričeli strastno gonjo proti nemškemu obrtniku in trgovcu ter gostilničarju, iz tega sebičnega stališča so uresničili geslo „svoji k svojim“ in so pričeli gonjo, katere ni opaziti nikjer več na svetu!

Za denar... Kaj vse zahtevajo od tega naroda, od teh izmozganih kmetov in delavcev?! Kožo si potegnite sami čez ušesa, iz „rodoljubja.“ Zaradi nličnih tablic in poštnih pečatov bojkotirajo prvaški hujskači trgovce, obrtnike, gostilničarje. Zakaj? Ker bi bojkot njim koristil! Ali škodoval bi grozno slovenskemu kmetu, katerega bi zopet nemški trgovci bojkotirali, kadar pride s svojim blagom. Bodimo si odkritosrčni: slovenski kmetje ne morejo eksistirati brez nemških podjetnikov in nemški podjetniki ne brez

slovenskih kmetov. Predstavljajmo si za trenutek, kaj bi bilo, ko bi se splošni bojkot uresničil: Nemški trgovci bi ne poginili, kajti dovolj je nemškega mestnega prebivalstva, da bi živeli. Ali kmet bi ne imel več odjemalca za svoje blago, za svoje vino, za vse to, kar prodaja; in moral bi odbržati blago doma ali pa ga prodati prvaku po najnižji ceni. Poglejte vzglede „narodnih“ štacun, „narodnih“ obrtnij ki grede rakom živižati, ker nimajo bodočnosti! Poglejte nesrečna konzumna društva, s katerimi so hoteli zatreti ne samo nemške, temveč tudi slovenske trgovce!

Za denar... Ali kaj ima opraviti denar s krščanstvom, z narodnostjo? Tega pač prvaki ne vprašajo... Z mirno dušo proglašajo bojkot, da bi podpri svoje falirane kramarje, svoje bankerotne posojilnice. Kakor izkoriščajo kmetov nevednost in neizkušnost, hočejo izkorističati versko in narodno čustvo prodanega ljudstva...

Sleparji! Ali menite, da nima ljudstvo vesti, srca, možgan? Obogateti hočete, seveda iz rodoljubja, — obogateti hočete na troške bednega ljudstva, — svojo dušo ste prodali za denar, — ali ljudstvo vstaja; z žarečo bakljo razsvetljuje temna pota umazane vaše politike...

Politični pregled.

Državni zbor je dokončal zakon o plačah za poštne uslužbence in o podržavljenju severne železnice ter razne manjše zadeve. Zdaj se peča z volilno preosnovo, katero so predložili kot nujnostni predlog.

Odsek za volilno preosnovo je dokončal svoje delo. Nasprotniki volilne pravice so porabili vse moči, da bi onemogočili to delo. Ali naposled je celo sam cesar omenil nujnost te preosnove in tako je odsek svojo dolžnost storil. Zdaj pride načrt v plenju zbornice do razprave in je skoraj gotovo, da se vrše prihodnje državnozbornske volitve na podlagi splošne in edne pravice.

Slovenska vzajemnost. Tako imenujejo prvaški prenapeteži zmedele sanje o skupnem jugoslovanskem kraljestvu. Danes se javlja ta slov. vzajemnost v čednih oblikah. V prvakiških listih napadajo „brate“ Čehi, v čeških listih pa „brate“ Slovenci. Ob začetku srbsko-avstrijske colninske vojne so se postavili vsi slov. politiki na — srbsko stališče. Zdaj pa se je izkazalo, da se je pustil srbski minister Pašić podkupiti. In vkljub temu pojejo prvaški listi še vedno visoko pesen vzajemnosti. Nas pa imenujejo „izdajca“, ker se potegujemo za slovensko in ne za srbsko ali turško ljudstvo!

Prvaški poslanci igrajo v zbornici za ves slov. narod sramotno vlogo. Korošec nima drugih skrbi kakor poštne pečate. Vse njegove interpelacije se tičejo te bedarije. Vodja prvaške politike na Dunaju pa je ljubljanski Šušteršič, znan pod imenom dr. Žlindra. Kakšen je ta človek, pove dejstvo, da so mu dali drugi poslanci dne 6. t. m. sledeče priimke: „Suft naj se ustrelj, kakor je objubil, lump, lopov naj govori v ječi, falsifikator bilanc“ itd. In taki ljudje zastopajo baje slov. narod!

„Versko“ — „klerikalno“.

Naši nasprotniki se boje svitlobe in solčnih žarkov; v temi hočejo odbržati zar emarjeno ljudstvo, kajti tema zasigura njih navdvalo. In zato se zaderajo besno v vsak poizkus, ki hoče narodu oči odpreti in mu pokazati pot v boljše bodočnost. In kdor opazuje gibanje naprednih kmetov, nam mora priznati, da je mračni gospodi vsako sredstvo dobro. Zato kriče, da smo naprednjaki proti veri. Opetovano že smo dokazali, kako podla laž tiči v tej trditvi. Ne proti veri, temveč proti zlorabi vere se borimo! Ne proti cerkvi temveč proti politiki v cerkvi nastopamo! Ne proti duhovstvu temveč proti politikujočemu farštvu nastopamo. In velika je razlika med duhovnom in farjem. Duhoven je zastopnik svetih naukov krščanstva, buditelj čiste ljubezni, pridigar bratovstva, — far je hujskač, ki proklanja mesto da blagoslovlja, ki politikuje na prižnici in v spovednici! In ravno taka je razlika med pojmom »versko« in pojmom »klerikalno«. Kmetijski list »Bauernbündler« označi to razliko tako-le:

Versko:

1. Ako stopi duhoven na prižnico in govori pobožno ter srčno o Kristusu, potem je to versko.
2. Ako sedi duhoven v spovednici in vliiva vernemu grešniku olje miru v trepetajoče srce, potem je to versko.

Klerikalno:

1. Ako stopi duhoven na prižnico in govori o volitvah ter proti naprednjakom, potem je to klerikalno.
2. Ako sedi duhoven v spovednici in objublja odvezo le tedaj, ako grešnik več »Stajerca« ne čita, potem je to klerikalno.

3. Ako hiti duhoven z Odršeiteljem k bolniku, da olajša smrtno uro, potem je to versko.

4. Ako deli duhoven v sakristiji pobožne spise, potem je to versko.

5. Ako podučuje duhoven ob nedeljah popoldne v cerkvi mladino o krščanstvu, potem je to versko.

6. Ako posoja duhoven otrokom v fari pobožne knjige, potem je to versko.

7. Ako vzame duhoven po veliki maši monstranco in blagoslovi vernike, potem je to versko.

8. Ako raztolmači duhoven v šoli božjo besedo, potem je to versko.

To je nekaj izgledov, katerim mi še lahko dostavimo: Ako bere duhoven na prižnici evangelij, ako pomaga sosedu, ako se drži naukov ljubezni, ako se ne vrtika v politiko, potem je to versko. Ako pa čita duhoven na prižnici »Stajerca«, ako priraja gostilniške shode, ako sramoti svoje župljane v časnikih, ako se pretepava s starčki, ako zapeljuje nedolžno deca, — potem je to klerikalno. In kdor hoče imeti čisto krščanstvo, čedni božji hram, prave zastopnike Kristusove ljubezni, — le-ta mora voditi neizprosen boj proti klerikalizmu, temu velikemu vampirju, ki sesa na ljudski krvi...

3. Ako hiti duhoven od hiše do hiše, da dela agitacijo za volitve, potem je to klerikalno.

4. Ako deli duhoven v sakristiji politične hujskajoče spise, potem je to klerikalno.

5. Ako hujska duhoven s političnimi govori v gostilni, potem je to klerikalno.

6. Ako razpečava duhoven v farovžu »Fihpos«, potem je to klerikalno.

7. Ako se izloži ob časovolitev monstranco, da ne bi bil izvoljen naprednjak, potem je to klerikalno.

8. Ako hujska duhoven proti šoli in učitelju, potem je to klerikalno.